

Megjelen: hetenkint egyszer, Csütörtökön.

A szerkesztő lakása: „Pestvárosánál“ 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasábos petitsor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beíratásért 30 kr.

Kiadóhivatal

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Válasz a „Temesi Lapok“ és a „Neue Temesváner Zeitung“-ban megjelent levelekre.

Motto: „Lemondani lemondani. Könnyű nektek azt mondani.“

A „Temesi lapok“ egyik számában volt először közölve azon hír, miszerint főispánunk kis-zombori Rónay Mór úr ő Meltósága, „lemondását beadni szándékozik, mert a megye szeretetét megnyerni nem képes.“ Csodálatosan e hirt azonnal, csaknem valamennyi nyilvános lapok mind egész készséggel közölték és vették által, mintha csakugyan a magas szolgálatok érdekében és különösen mi Torontál megyét illeti, semmi sem volna kívánatosabb mint az, hogy főispánunk menjen!

Ennek következtében főispánunk expeditora baranyai úr, ki egyszersmind mint házi nevelő, ott lakással is bír, elég megdöbbenéssel e hír demontozása végett, (melyre még az esetben is ha alappal nem bírna főispánunk legfeljebb mosolyoghatott volna); oly hadjáratot indított meg, hogy most már a lemondási temat, folytonosan és különböző variációkban lehet a nyilvános lapokban olvasni. Ugy látszik, hogy leginkább főispánunk barátjai azok, kik mellette szívesen látnak törni, azért, hogy ellene a lemondási hirt mindinkább terjeszthessék.

Mi e tárgyról eddig hallgattunk, mert nem tulajdonítottunk annak akkor semmi fontosságot; ámbár mint megyei dolgot a „Torontál“-ban megbeszélmi programunk értelmében megilletett volna. Mert emlékezni fognak t. olvasóink arra: midőn lapunkat megindítottuk, főszólyt fektettünk arra: hogy az igazságot a nyilvánosság előtt, mint lefelé éppen úgy felfelé nyíltan ki fogjuk mondani; mindazonáltal hogy a megyei közönség, mely akkor megvolt lepetve, midőn főispánunk ő Meltósága ki volt nevezve, most meglepetés nélkül el fog tudni igazodni még azon esetben is, ha ő Meltóságának lemondása csakugyan bekövetkeznék anélkül is, ha mi e tárgyhoz hozzá nem is szólnánk.

Azonban vannak minálunk is képmutató levelező Jezsuiták, kik a felmerült hirt folytán, hivatalos prókatori fizetés mellett közvetítői szerepet játszva, a dolgot annyira vitték, hogy most már kéntelenek vagyunk e tárgybán a minálunk uralkodó nézeteknek, kimerítő kifejezést adni. Tudjuk, hogy darázs-fészekbe kell nyúlunk — s azt is tudjuk: hogy lesz elég bárgyú egyén, ki nyíltságunkból azt fogják karni kiolvasni, hogy mi főispán úr ő Meltósága személyének ellenségei vagyunk; ha vannak ily emberek, azok előtt nincs szükségünk az excusatióra; mert ezek szavainkat kellően úgy sem értenék meg soha. Azért különösen hivatkozunk a „Neue Temesváner Zeitung“ 128. számára, melyben („Rónay affaire“ felirattal) oly cikk jelent meg, melynek folytán tovább nem hallgathatunk, hogy az eddig szerencsésen fennálló lapunknak a közvélemény előtt ne derogáljunk. Kell pedig hogy a megyei közönség várakozásának kötelességszerűen megfeleljünk annál is inkább, mert a „Temesi lapok“ 128. számában „Torontál“-ból származott egy levélnek lényeges tartalma szerint, a megyei Deák-párt rovasára (melynek egyik szerény tagja vagyok magam is), főispán úr ő Meltóságát dicsőítvén, valamint egyrészt az mondatik, hogy: „Főispánunk azt ami a közjó érdekében kívánatos volna azért nem bírja teljesen érvényesíteni, mert a Deák-párt és a főispán közt személyes ellentétekből differentiák létezvén, a párt részéről nem támogatattik“ s mondatik továbbá az is: „hogy innen származik azon hír is, hogy főispánunk lemondani szándékozik;“ és mintha bizonyos rémitgetéssel akarna a levelező a Deák-párton pressiót gyakorolni, midőn azt is felhossa: „hogy Rónay főispán nem csak le nem mond, hanem távolról sem gondol arra, hogy ál-

lását elhagyja.“ Ami bizonyos okoknál fogva természetesen látszik.

Térjünk tehát a dologra, hogy szerkesztői feladatunknak megfeleljünk:

Nem bocsátkozunk annak vizsgálatába, hogy a hír alapos volt-e, vagy sem, (hogy itt általában beszéltek azt tagadni nem lehet) és hogy ki volt legyen, annak első megindítója; de akár volt alapja, akár nem, semmi esetre oly bünt nem foglal magában, hogy abból szükséges lett volna het-hét országra szóló nagy fontosságú dolgot csinálni, és azt a nagy közönség mulattatására szelnek éresztelni. De mint-hogy ez mégis megtörtént, azoknak a kik főispánunkat a megyére nézve rendkívüli nagy szerencsének tartják, azt mondjuk: hogy jobb lett volna hallgatni, mint megdöbbenéssel és szükségnélküli beavatkozással a hirt annyira előre állítani, hogy abból „Krach“-ot idéztek elő, mely főispánunknak dicsőítésére éppen nem válik; mert: amint szerencsénk van főispánunkat ösmerni, ha komoly szándéka van lemondani, megteszi ezt, ha ez nekünk nem is tetszenék, és nem is lehetne őt még erőszakkal sem megtartani; ha pedig — komoly szándéka nincsen, és mint a „Temesi Lapokban“ olvassuk: jelenleg úgy áll, hogy erőt érez magában a közügynek tovább is szolgálni és ő felsége kormányának bizalmát bírja.“ — ellene a pusztá lemondási hírek oly hatása úgy sem lehet, hogy annak folytán akarhatja ellen is, a főispán-ságtól megválni kényteleniténk.

„Szép és dicséretes, midőn valaki de különösen egy megyének főispánja a közügynek azért szolgál, mert magában erőt érez, és ő Felsége kormányának bizalmát bírja.“ Ezen az alapon magunk további tájékozására azon kérdést koczkatatjuk, ha valjon levelező, meg volt-e bizva főispán úr ő Meltósága által ezeket írni; és ezen esetben a szép szavak csak pusztán hangzanának és hiába való dicsőítéssel azonosnak volnának, melyekről eszünkbe jut ezen deák mondas „propria laus sordet“ ha pedig levelező megbizva nem volt, a szép szavaknak értékét tartozunk akkép beszélni, miként megérdemli a levelező, ha ezt ösmernők hogy ki volt.

Mi nem mondhatjuk mint Temes megye közönsége, hogy főispánunkban a közügyi használatra bámulatos erőt bírnak, mert — tényeket nem ösmernük melyek nálunk arra mutatnának, ha csak tényeknek nem vesszük azt, hogy évenként a két rendszeres gyűlésre eljár, a főispáni szék elfoglalva üdvözlő a megyei bizottmányt és az ügynek tárgyalásánál a többség akaratát végzéseképen kimondja.

Meglehet hogy a főispán hivatásáról kellő fogalommal nem bírnak, és talán többet kívánunk mint ahogy hatáskörét a törvény megszabja, ha igaz! úgy jobb volna a megyei és városi főispánokat teljesen megszüntetni, mert csak kárára lehet az országos pénztárnak főispánokat tartani azért, hogy nagy fizetésért a bizottmányi gyűlésbe járjanak. Kivált főispánunk ő Meltóságáról tudjuk elmondani, hogy azon időtől fogva, midőn mint alispán leköszönt, a bizottmányi gyűléseken soha meg nem jelent, mind addig; míg főispánú ki nem nevezett; pedig ha ily emberek nem érdeklődnek magokat a megyei dolgokért, hát akkor uram fia ugyan kitől várhatja a megye hogy gyűléseiben beható részt is vegyen.

Azt mondják, hogy ő Felsége kormányának bizalmát bírja: mi azon helyreigazitással szeretnénk élni, hogy főispánunk lett kinevezve, mert ő Felsége kormányának reménylette, miszerint képes lesz hasznos szolgálattal a kormány bizodalma megérdemlenni; már ha tekintetbe vesszük hogy a megye főispánja a kormánynak oly közege, kitől várni kell, hogy jó szolgálatokala kormány terhes felelőségét megkönnyebbitse, bajos dolog elmondani, hogy főispánunk ő Meltósága minő magatartá-

sánál fogva bírhatja, ő Felsége kormányának bizalmát; talán bizony azzal, hogy a megyei tisztújításkor, mint ezt rebesgetik mint főispán a coullissak mögött oda dolgozott volna, hogy a Deák-párt alispáni jelöltje megbukjék, és így megboszulja a kormányt azért, hogy nem nevezte ki azokat járásbíráknak a kiket ő ajánlott; hogy mi van e dologban, azt ő jobban tudhatja mint mi; vagy talán azt hiszi levelező miszerint főispánunknak volna érdeme, hogy megyénkbeli hat Deák-párti országos képviselő lett megválasztva? szeretnők mi is, ha ezt főispánunknak köszönhetnők, de fájdalom, hogy ellenkezőképen kente-tünk róla elmondani, hogy e tekintetben is semmit sem tett, kivéven azt az egyet, hogy a nagy-szt.-miklósi kerületi Deák-párti képviselőre szavazott.

Tudjuk azt is, hogy a mult évben minő nagy pénzbéli zavarban volt a megye a miatt, mert a magas kormánytól nem nyertünk oly pénzoszveget, hogy a megállapított megyei költségeket kellően fedezni lehetett volna; e tekintetben a megye ismételve feliratokat intézett a magas ministeriumhoz, melyekre azonban mindig tagadó válasz érkezett: vagy azt kell feltennünk, hogy főispánunk ő Meltósága nem sokat gondolt a megye pénzbéli állapotával és ennél fogva a magas kormánytól semmi lépéseket nem tett, vagy ellenkezőképen, ha azt kell feltennünk hogy a magas kormánytól lépéseket tett, de segítséget a megye javára kieszközölni nem tudott, ezen körülmény tanúsítja — e azt, hogy ő Felsége kormányának bizalmát bírja.

Igy voltunk az inségesek számára felvett kölcsön pénzekkel is, melyeket hogy megkaptuk, nem a főispán ő Meltóságának, hanem Meltóságos Gróf Bethlen József t. igazgató alispánunk fáradozatlan erélyes közvetítésének lehet csupán köszönni.

Azt hisszük, hogy az itt elősorolt néhány eset éppen nem mutatja azt, hogy főispánunk ő Meltósága ő Felsége kormányának bizodalma szert tett volna. Midőn tehát ezekhez képest tagadjuk a „Temesi Lapok“ 128. számában levelezőnek abbéli állítását is, miszerint a főispán ő Meltósága „azért nem volna képes érvényesíteni a mi a közjó érdekében kívánatos volna, mert a Deák-párt nem is tápolja“ mentségül éppen nem fogadhatjuk el; hanem inkább oly vallomásnak tekintjük, mely szegénységi bizonyítványul szolgál, valamint pusztá ráfogásnak nyilvánítjuk azt is, hogy a „főispán ő Meltósága és a Deák-párt közt bizonyos személyes ellentétek léteznének; melyekből származhatott azon hír, hogy főispánunk ő Meltósága lemondani szándékoznék!“

Merjük állítani, hogy az ily neme az excusatióknak főispánunk ő Meltóságának bizonyosan többet árt mint használ, mert miután tény az, hogy megyénkben létezik Deák-párt, melynek elnöke Dániel János úr, kiről maga a levelező is beismeri hogy kifogástalan és köztiszteletben álló egyéniség, és miután ezen Deák-párt meg is mutatta hogy életre való, és az ellenzéki párt törekvéseit ugyan csak egy év óta képes győztesen ellensúlyozni; ez a Deák-pártnak oly érdeme, melyben a főispán úr ő Meltóságának legkisebb része nincsen.

Minden esetre tartoznék levelező az állítólagos differentiák kívánatos kiegyenlítése tekintetéből, és ha azt vélte hogy közleményével a közügynek jó szolgálatot fog tenni, azt is elmondani: hogy „melyek azon személyes ellentétek“ a melyeket azonban csak odavetve hozott szóba, és tartoznék tulajdonképen begyőzőleg felderíteni azt is, hogy kinek hibájából támadtak az emlegetett differentiák.“ De levelező ennek eleget nem tett; minek következtében az ebbeli mulasztást az igazság kedvéért akkép véljük helyre pó-

tolandónak, miszerint nem való, hogy a Deák-párt és a főispán közt személyes ellentétek léteznének és hogy valóságos rágalom: mintha a főispán úr ő Meltósága lemondásáról keringett hír, mely Nagy-Beeskereken közbeszéddé vált, a főispán ő Meltósága személye elleni Deák-párti incselkedés akart volna lenni. Ha levelező főispánunk ő Meltóságának jó barátja méltatlanul gyanúsítja a Deák-párt Dániel-féle fractióját, mint mely folytonos következetességgel a Deák-párti elveket akkor is magáénak vallotta, midőn az egész megyét balpárti eszmék árasztották el. főispánunk ő Meltósága a párti tusakodásokat csak messziről nézte és ugyan azon fractió türedelmes kitartással vivta ki azon eredményt, melyszerint Dániel János elnöklete alatt mostanáig a Deák-párt többségre vergődött és amint remélhető, az elfoglalt tért ezentúl is feltartandja ha éppen főispánunk ő Meltósága nem volna az, aki részéről akadályok tétetnek.

Igen is vannak a Deák-párt és a főispán közt differentiák, nem személyes kérdéssből, mert legalább a megyei Deák-párt, sokkal inkább szívén viseli, a megyének jobbletét és jövődöbeli felvirágzását, de nem is tartja érdemesnek a főispánnal személyeskedő harcokat viselni; hanem a differentiák léteznék annál fogva, mert mióta a megyei Deák-párt alakult a közjó érdekében, a magas kormány intencióját megyénkben érvényesíteni: főispánunk alkalmasint hivatását kellően fel nem fogva, uton utfélen úgy elbarikádozza magát, hogy vele a párt ne találkozhassék, többnyire a közgyűlések előtti estén jön meg Kis-Zomborról Nagy-Beeskerekre, senkivel sem tudatja, hogy mit akar és az egész közgyűlés menetét csak a jó Istenre bizza? Csoda-e tehát, hogy a Deák-párt nem támogathatja a főispán ő Meltóságát, a kitől előre nem értesítettik, hogy a párttól mit kíván, és ennélfogva a közgyűléseken ha jó szándékai volnának is, nem érvényesítheti.

Egyébiránt mint a „Torontál“-nak szerkesztője a megyebeli ügyeket figyelemmel kísérvén, el nem ösmérhetjük azt, hogy a megyei Deák-pártot egészben véve, léteznék egy oly töredék, mely kizárólag Dánielfélének nevezethetnék; tudjuk ugyan is, miszerint Dániel János t. elnökünknek érdeme hogy a megyében a Deák-párt naponkint növekedik, mely ha alakulása előtt több kisebb egymástól elkülönített csoportulásokban eltérő érdekeket viselt is, érdekkülömbőség nélkül egygye olvadt akkor, midőn elnököt választott. Mindenkinek meg kell adni a magáét, ennélfogva el kell ösmernünk azt is, hogy az összes megyei Deák-párt azon irányban halad a melyre elnöke lép, meg volt ez mutatva az országgyűlési képviselők választásakor, midőn a Dániel családból három lett képviselő. Hiszük hogy elnökünk is büszke lehet a párt minden tagjára, mert nincs közöttünk egy sem, ki a pártnak tevékeny közbenjárása által ne igyekezett volna szolgálatot tenni.

Mindezek után válaszul a „Temesi lapok“ 128. számában közölt cikkre véleményünk az, hogy: a főispán lemondásáról keringett hír iránt lapunkban szót tenni érdemesnek nem tartottuk, és éppen nem helyeselhetjük, hogy találkoztak oly levelezők, kik főispánunk ő Meltóságának vélték jó szolgálatot tenni azzal: hogy a Deák-pártot támadták meg, mely nélkül a főispán a megyében lehetetlen volna téve, mert fel kell tennünk, miszerint a magas kormány nem lehet érdekében, hogy egyes emberek kedvéért egy egész pártot magától elidegenítsen.

Ezt a helyzet tisztázására szükségesnek láttuk elmondani, elmondani úgy amint a dolgok a mult évben véghez ment tisztújítás óta állottak.

Adja az ég, hogy jövőre már a béke és egyetértés olajját lobogathassuk.

APRÓSÁGOK.

Barátom, szöla X. úr büszkén egy érdemes polgárunkhoz, Ön oly együgyű, hogy szászor is eladhatnám önt!

— Én ellemben önt egyszer sem, viszonzá mosolyogva az érdemes polgár, mert önrét egy fillért sem adna senki!

Ma holnap így fogunk írni szegény lap szerkesztők:

„Több lap híll, hogy X. úr meghalt, más lapok ellenben azt állítják, hogy él; mi részünkről sem az egyiket, sem a másikat nem merjük állítani.“

Egy elleméri német atyafi többször fölkereste Beeskereken X. orvost azon panaszszal, hogy nem bír aludni, s az orvosságnak nincsen nála semmi hatása.

— De hát mit érez kend mégis, midőn nem bír aludni, kérde az orvos bosszúsán:

— Hát a poloskák esznek viszonzá nagy őszintéséggel a német paraszt.“

X. asszonyaság így ajánla leányát:

— Ön oly feleséget keres ugy-e bár, ki a gazdasághoz ért; leányom remekül ért hozzá, mert barnok közt nevedekett föl falun.

Fővárosi level.

(Saját levelezőnkől.)

Budapest, májushó 1873.

Tisztelt szerkesztő úr! Alig van e napokban kritikusabb helyzet, mint egy fővárosi tárczairóé; különösen ha vidéki lap számára ír. Az egész világ figyelme a birodalmi főváros és a világhírlap felé fordul, s a kik bizonyos okoknál fogva nem mehetnek az emberi ész és szorgalom legvalóságosabb productumait magában foglaló óriási csarnok megtekintésére, azok mohó vágygyal ragadnak ezekbe minden hírlapot, s betűnkerekesztül (gyakran kinnal) minden cikket, melyben e szó „világhírlap“ előfordul. „De hát miféle összefüggésben van a bécsi világhírlap és a pesti tárczairó nehéz helyzetével?“ fogja kérni valaki e sorok szíves olvasói közül. A felelet következő: Ha már most a kiállítás valódi és hamis hírek özönében elmerülő vidéki közönség egy része kegyeskedik is egy futó pillantást vetni a fővárosunk társas életét visszatükröző tárczairó cikkekre, azokat bizonyára csak akkor fogja becses figyelmére méltatni, ha a legérdekesőbb és legújabb dolgokkal (engedelmet kérek: ez a nagy közönség technikus terminusa) vannak megtöltve. Már pedig most teljes lehetlenség érdekesítő és új dolgokkal szolgálnom, mert daczára báj-hó (vagy talán báj-hó) ő kegyelme furlangos magaviselésének, a mi egyszerűen annak is oka, hogy Phoebus isten ragyogó arczat örökké irigy felhők tarczák, a „morte saison“ mégis a szó legszorosabb értelmében beköszöntött, jóval előbb, mint más években.

Az angol trónörökös és fivére Arthur herceg, miután amúgy jó magyarosan (az utóbbi csárdást is tánczolt) kimulattak magukat, visszautaztak Bécsbe, s onnan hazajöve, kedves emléket hagyván hátra s talán még kedvesebbet vivén magokkal. Fogadtatásuk megfelelt a magyar vendégszeretet és lovagiaság világra szóló hírének. A sport bevégződött. A különféle versenyek sok zajjal, kevés malheurrel s általában fényesen sikerültek.

A múlt hetek zaját most csend váltotta fel. A közönség nagy része Bécsbe utazott, ha nem is éppen a még mindig meglehetősen

rendetlenségnek örvendő, s annál kevesebb élvezet nyújtó világtárlat megtekintésére, hanem talán egészségi szempontból, hogy fölülte vérmes tárczáján eret vágalván magát a szédelgés veszélyének ki ne tegye. Az arisztokratia kiköltözött a zöldre, a hol azonban enyhelt nyújtó lombsátor helyett alkalmasint futott szobában alussza sietőjét. Eghangyú élet, melyet legfeljebb a komor, borús időre következő szokott eső tesz némileg változatosabbá annyiban, hogy ilyenkor a nagy kabát fölé még esernyő is kerül. És ha mégis van a fővárosba rekedt közönségnek örülni valója valamin, az bizonyára nem egyéb, mint hogy a holt idey rémei közül egy nem köszöntöhet be: az örökös portenger, lévén helyette folytonos — sár. Nem is csodálható tehát, ha a zöldre köremsárossok kétségbeesésökben öngyilkossági módokon törék fejüket.

Ezekből láthatja az olvasó, hogy nálunk báj-hó kellemében, társas életünk változatoságaiban éppen úgy beállott a nagy „ropponás“ mint a pénzügyi piacán. A roppanásról jut eszembe a következő történet, melyet valaki, ha kedve volna hozzá, bátran feldolgozhatna novellának a következő cím alatt:

A krach mint jötevő.

Egy reményteljes fiatal ember jó barátom, ki mai nap az igazságügyminisztériumban mint fogalmazó fungál, már másfél év óta szeretett egy bájos anygalt, miként imádozták nevezni szokta. Laura (így hívták) kivétel képezett századunk érzékellen szívü hölgyei közül, s rajongó szenvedéllyel viszonzá az ifjú szerelmét. Miként említém másfél év óta tartott már a platói viszony, feltétlen bizalommal, teljes odaengedéssel mintkét részről. Egy felhőske sem zavará a szerelmek azurkék egét, a boldogság verőfénye mosolygott rájuk. Egyszerre azonban, miként forró nyári napon szokott, az enyélő verőfényt haragos zivatar váltotta fel. Laurának kérője akadt X. bankár személyében. A bankár gazdag ember volt, háztartása elegans, fogatai fényesek, üzlete a legnagyobb rendben, renomméja a legjobb, s miként mondá, ha a szép Laura kezét megnyeríne sikerül, bárói címet is kész szerzeni.

Ez felmúlta az atyának legvérmesebb reményeit, legszebb illuzióit, s egy reggel a következő szavakkal nyitott be leányához.

— Kedves gyermekem, örvendj szerencsédnek, tegnap kérő jelentkezett.

— Szabad tudnom kicsoda? — kérde naiv egyszerűségével a kedves gyermek.

— X. bankár édesem, az az igen gazdag ember, ki milliókkal rendelkezik oly diszes fogatokban

— Én nem megyek műl hozzá — vágott közbe Laura.

— Mit? te nem mégysz hozzá, de szerencsédnek. Tudod-e hogy bárónéja tesz, érts meg jól, méltóságos asszonyja, tudod mit tesz az?

— Kérlek édes atyámskám, ne kényszeríts ez emberhez, ne tedd boldogtalanná egyetlen gyermekedet, lásd én nem szerettem a bankárt, soha, soha! könyörgött atyjának a leány. Hasztalan volt minden könyörgés, minden ellenetés, a gazdagság és csillogás megvakított az apát, s nem gondolt leánya szívboldogságával. Az eljegyzés megtörtént az esküvő napja ki volt tűzve.

Laura vérző szívvel, sirva panaszolta el a történetek kedvesének, s megesküvők, hogy még mindig szereti s szeretni fogja örökké. Végül pedig arra kérte, hogy ha majd nemsokára halála hírére fogja hallani, emlékezzék reá s látogasson el néha sírházhoz.

Az ifjú kétségbe volt esve, érezte ekeklyését oly gazdag és hatalmas emberrel szemközt, s eltökélte, hogy a mely órában Laura esküvője leend, föbe lövi magát. A leány pedig azon percztől kezdve, melyben kedvesétől megfoszva tudta magát, napról napra fonnyadt. A rózsák elhervadtak arczáról, szép szemei elveszték ragyogásokat, s vigsága csendes bánatnak adott helyét.

Az atya vigasztalni igyekvők megszórodott gyermekét, beszélt neki fényes jövőről, aranyos ruháról, csillogó ékszeréről, berruhás szolgákról fogatokról, estélyekről, mindez nem használt: a leány hervadt tovább feltartóztatlanul. Orvosokat hívtattak s azok furdót ajánlottak. Ez új reményt öntött atyába és vőlegénybe egyaránt s megkezdettek az utazási előkészületek. — — — — — Ekkor

jött közbe az a nem várt valami, az a mindent felemészítő hétélféjú sárkány, melyet oly sokan atkozna és vajmi kevesen áldanak: a krach.

A szédelgő üzletemberek beszűntették fizetéseiket, s a jóhiszemű közönség nagy részét magokkal rántották az örvénybe, melyet elég vakmerők voltak annak idején ki nem kerülni. X. Bankár egyike volt a bukottaknak. Bukásakor tűnt ki, hogy az elegans háztartás, cifra fogatok, drága paripák s hangos reklámok mind megannyi eszközök voltak a közönség mistifikálására. Épen azon nap reggelén mondotta ki bukását, melyen esküvőjének kellett volna lenni. Ő az irgyelt ember, a boldog vőlegény megmérgezte magát.

Laura pedig azon naptól kezdve újra élni kezdett, s ma az én fogalmazó barátomnak viruló boldog menyasszonya. Így változott át a bánat örömmé, s a kétségbeesés boldogsággá.

Hiába! a végzet utai kiismerhellenek.

Egyébiránt a nagy krach már megszűnt, s csak áldozatai jajveszékének még. Mint hírlík nagy birtokosaink közül is sokan tetemes összegeket vesztek. A közmondás ezutal is beteljesedett: saját káran tanul a magyar. Adja isten, hogy tanulná már egyszer, s a mivel meg van áldva, ne bizza idegenekre.

És most szíves olvasóm fogadd köszönetemet türelmedért, s bocsáss meg, ha untatlak. Jövöre másról. Bizek Kornél.

A torontálmegyei gazdasági egylettől.

Tekintettel a világhírlap magyar országos bizottmány végrehajtó bizottság következő közlendő, f. hó 3-áról 2902. szám alatt kelt átíratára, ezennel felhívjuk városunk és közvetlen környéke gazdaközönségének oly egyéneit kik saját költségükön a Bécsi világhírlap megismerésére nem képesek, és másrészt hivataltságot éreznek magukban, az ott nyerdő észleleteket, gazdasági viszonyaink előmozdítására értékesíteni, hogy ez iránybani a 150 fnyai segélyösszeget egészben vagy részben igénybevevő folyamodványban legfeljebb e hó 18-ikáig alólirothoz benyújtsák.

Nagy-Beeskereken, 1873. évi június 6-án.

Elnöki meghagyásból:
Menczer Lipót,
egyleti titkár.

A világhírlap magyar országos bizottmány, végrehajtó bizottságától.

2002. szám.
Ismeretes a tisztelt fiokbizottság előtt, hogy részben az alóliro végrehajtó bizottság

fáradozásai, részben a kormány támogatása folytán a törvényhozás gondoskodása kiállítás alapot hoztak létre.

Rendeltetés ez alapján, lehetővé tenni azt, hogy a bécsi kiállítás intellectualis haszna hazánk részére már a jelenben is, még pedig az által biztosítottak, hogy ez alapján szétadományozandó segélyösszegeivel hazánkfiak közül, különösen pedig törekvők, de kevésbé, tehetőseink, néptanítók, művészeink, iparos és gazdáink közül minnél többen küldessenek fel Bécsbe a kiállítás tanulmányozására, ott szervezendő tapasztalásainak a hazában való értékesítésére.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minster ural történt megállapodás értelmében az alóljegyzett bizottság által gyűjtött alap az országgyűlésnek e czímen megszavazott tételével egyesített, illetőleg szétadományozása a végrehajtó bizottságra bízott.

Ismerve a bécsi kiállítás ügyének hazánkban való felkarolását, az iránta mutatkozott részvétnek az egyes vidékeken való jelentkezését, az alap eladományozásában szem előtt veltük tartandókat azt, hogy az ország minden vidékének legyen része abban az intellectualis haszonban, mely jóra való s törekvők egycének Bécsbe való küldéséből ered.

Annnyival is inkább veltük ezt szem előtt tartandókat, mert a magyar kiállítás, melyet Bécsben a világhírlap bizottságának bemutatunk, nem egyes vidékek műve; sikeres létrejötte az ország minden részének kitartó működésének érdeme. —

Fölvül fogadva el az egész ország részvételét, az adományok részletes arányosítását függőleg veltük teendőnek a geografikus fekvéstől egyezést, másrészt pedig az egyes vidékek a kiállításra való jelentkezésének mérvétől.

A Bécsből távolabb eső vidékeknek nagyobb adományösszeget; a lelkesebben és sikeresebben eljárt vidéki kiállítás bizottságának, illetőleg a kiállítások tömegesebben képviselő városi vagy megyei közönségeknél, több adománytételt veltünk fenntartandóknak.

Ez elveken nyugvó számvetésünk alapján a tisztelt fiokbizottság javadalmazására egy adományt, még pedig a Bécsbe való fekvést tekintve százötven forintos adományt veltünk fel. —

Bizva a tisztelt fiokbizottság úgyszeretében, melyet a kiállítás ügyének megindításában örömmel volt alkalmunk tapasztalni, annak a kérésnek adunk kifejezést, szíveskedjék a tisztelt fiokbizottság a fent kelt javadalmazásra alkalmas és érdemes egyéneket javaslatba hozni, és e tekintetbeni javaslatát a tisztelt fiokbizottság által megállapított qualificationális igazolások kapcsán f. é. június 25-éig veltünk tudatni.

A javaslatba hozandókra nézve a magunk részéről részletes qualificationot nem állítunk fel. A szellemi munka és anyagi termelés minden ága képviselése lehet, sőt kívánatos is, hogy legyen, azokban a javaslat-tevő előterjesztésekben, melyekre az országban működő fiokbizottságaink, a jelentékenyebb iparral vagy fejlettebb gazdasági termeléssel bíró municipiumokat ezennel felkérjük.

A tisztelt fiokbizottság legilletékesebben ítelheti meg, hogy vidéke iparának melyik ága, illetőleg foglalkozása merítheti a legnagyobb hasznát a javadalmazás élvezetéből.

Tartózkodunk ezért a qualification részletezésétől, mert meg vagyunk győződve, hogy a tisztelt fiokbizottság javaslat tételében szem előtt fogja tartani az adomány rendeltetését; át lesz hatva annak érzetétől, hogy ezen ren-

TÁRCZA.

Az éji megtámadás.

(Vége.)

„Három nap előtt 6000 frankot hoztak ide“ folytatá Moneuse. „Ne hazudjál, mert férjed nyomban gyilkom alatt esik el. Hol a pénz?“

Az asszony térdre hullott előtte.

„Az ég szerelméért, meg ne öld férjemet, ne gyermekemet. Légy irgalmas, mindent elmondok. A pénz nincs többé nálunk; ma Monsba küldtük.“

„Összbeszélhettek“ mormogá Moneuse.

L. neje hallotta ezt.

„Irgalom! Halljatok! Istenre, lelkeimre mondva igaz! Megvásárolhatom férjem életét. A pénz nincs nálunk, de van egy kis aranyunk, néhány drága kövünk. — Vigyék el mind — csak életünket hagyjátok meg!“

Levonta ujjáról a gyűrűt s átadá a haramiaknak. Moneuse egyideig gondolkodni látszék, aztán beszéle:

„Kelj fel, vezess körül. Hadd lássam, megérdemled-e az életet?“

Férje szobájába vezette a rablókat. Ott egy szekrényt mutatá, mely megnyitott; abban egy kis iskátula volt, elefantsonntal és verlappal csinosítva, s ebben egy kevés arany. Moneuse elvette azt.

„Ez minden?“ szóla megvetőleg.

„Kövessetek!“ s a hálszobába vezette őket. Itt hagyá el gyermekét az anya, s ide oly sebessen jött, hogy alig tudák követni.

„O el még!“ kiálta könyözve.

A többi rablók már előbb voltak e szobában. A följető gyermek sirt; paplana s vánkosi elvetették; kezeit anyja fele terjeszté, az anya hozzá sieté, de onnan elrúnták. Kezeit meg volták kötözve; kulcsról beszélt, melyet megtaláltak s egy szekrényt nyitottak föl vele. Már csak a vászonfélék voltak hátra.

„Ez sem kell!“ kiálta Moneuse mennydörgő szóval. „Ide a 6000 frankot!“

L. neje remegett.

„Semmi többet nem tudok“ mondá kétségbe esve.“

Moneuse az ágy lábához kötteté az aszszonyt s emberével elment.

Nem sokára két férfi lépe be. Az egyik faklyát tartá, a másik kezében éles tör csillogott. L.-nélől elrúnta gyermekét s mellének szegezve a tört, ordíta:

„Még van pénzed! Hol van?“

A nő szólan akart, de a szavak elhaltak ajkain; kőd lebegett szemei előtt; szívverését sikoltást tőn s összerogyott.

Moneuse pedig azon terembe ment vissza, hol L.-t hagyá.

„Megmondod-e, hol a pénz?“ kérde ismételve.

„Előbb adhatom ki életemet, mint felelhettek.“

Ekkor egész csendesen parancsolá embereinek Moneuse: hozzanak fát. L. egész testében remegett. A halált várta s utolsó pillanataira egész lelki erejét összegyűjté. De a halál helyett kínok következtek be, állhatatoságát megtörendők. Meghozatván a fa, nyomban vidám tűz rakaták a tűzhelyen. Azon székhez, melyen L. ült, még egy másik köttették, mig L. teste, karjai, szárai a két székhez szorítottak. L. Moneusehoz fordult, esdekelve: késsék még kis ideig a kínzással.

„Iszonyu kínokat szántatok nekem. Ha millióval bírnék, oda adnám, hogy ezektől meenedjem: csak kevés pénzem van s az már a tiétek. Minő esküt esküdtem? Én mindenre kész vagyok. Ha érzés lakik bennetek, könyörüljete egy oly férfin, ki nektek mit sem ártott, ki mindent megmondá s mindent átadott a mivel bírt. Kíméljetek meg e hasztalan, iszonyu kínzástól.“

„Nem! ezek vallassanak. — Tűzhöz vele! fázik!“

Kaczaj hallatszék. L. minden reménytel

felhagyott. A székeket a tűzhöz tolták; lábizmai összevonultak, bőre megperzséledött.

Az asszony pedig egyre ágyához vala kötve. A mellékszobában állajövő fohászok majd magához téríték. Hallgatott s férje szavát véle hallani. Ekkor ismét gyermekére gondolt, föl akart kelni, de kötözve volt. A fohász és kiáltás egyre tartott: bizonyosan férjének szava, ki a legnagyobb kínokkal küzdött. Mind ez kiálthatlan sok volt a szegény nőnek; ki a legfájdalmasabb hangon sirt. Csakhamar belépe nehány férfi a szobába.

„Hallgass!“ kiálta valaki fenyegető hangon.

A nő nem ismeré már magát s tovább jajgatott. Ekkor kendő vetették fejére, mint hajdan Gray Johannáéra, hogy a bárdot meg ne lássa. Ez magához hozta az asszonyt, úgy látzék, eltalálta a jelentést, s lelkét istennek ajánlva várá a halált. Zörögve huzaték ki hüvelyéből egy kard, — lépéseket hallani, — szavakat, — a nő egyre várja a halált. A lépések, a szavak elhallgatnak: a fohász is elnémul, — végre minden csendes.

„Meghalt ő? Csak magam élek még?“

Ezen bizonytalanság tovább kínzá egy óránál! a rablók kétség kívül elhagyták a várat, legkisebb zajt nem lehet hallani. Ekkor ismét fohászoknál kezd valaki s ő minden erejét összeszedve kiálta. Gyöngye szózat hatott füleibe, mely férjéé volt. Kiálta gyermekét s a szolgát is, de felelet nem jöve.

Borongva jött fei végre a reggel az iszonyu éjszaka után. L. kevés ismerőst számlála a vidéken s gyakran hetek folytak le, míg valaki a várbán meglátogató. Így a rablók törétől megmenekedett asszonyának nem volt egyéb kiáltása, mint éhen és fagyva elveszni, gyermekét nem láthatva, férjének nem segíthetve, kihez időről időre kiáltást intézett s ha gyenge szavát azonnal meg nem hallhatá, holtnak vélt és imádkozott.

Reggeli 10 óra tájban gyors léptek hallatszótak a mellékszobában. Az ajtó fölnyilt s a szolgáló sirva esett L.-né előtt térdre. Véres kezeiben tört kést tartá. Mihelyt megindultsága

deltetésnek adományul részben az adományok részletes arányosítását függőleg veltük teendőnek a geografikus fekvéstől egyezést, másrészt pedig az egyes vidékek a kiállításra való jelentkezésének mérvétől.

A Bécsből távolabb eső vidékeknek nagyobb adományösszeget; a lelkesebben és sikeresebben eljárt vidéki kiállítás bizottságának, illetőleg a kiállítások tömegesebben képviselő városi vagy megyei közönségeknél, több adománytételt veltünk fenntartandóknak.

Ez elveken nyugvó számvetésünk alapján a tisztelt fiokbizottság javadalmazására egy adományt, még pedig a Bécsbe való fekvést tekintve százötven forintos adományt veltünk fel. —

Bizva a tisztelt fiokbizottság úgyszeretében, melyet a kiállítás ügyének megindításában örömmel volt alkalmunk tapasztalni, annak a kérésnek adunk kifejezést, szíveskedjék a tisztelt fiokbizottság a fent kelt javadalmazásra alkalmas és érdemes egyéneket javaslatba hozni, és e tekintetbeni javaslatát a tisztelt fiokbizottság által megállapított qualificationális igazolások kapcsán f. é. június 25-éig veltünk tudatni.

A javaslatba hozandókra nézve a magunk részéről részletes qualificationot nem állítunk fel. A szellemi munka és anyagi termelés minden ága képviselése lehet, sőt kívánatos is, hogy legyen, azokban a javaslat-tevő előterjesztésekben, melyekre az országban működő fiokbizottságaink, a jelentékenyebb iparral vagy fejlettebb gazdasági termeléssel bíró municipiumokat ezennel felkérjük.

A tisztelt fiokbizottság legilletékesebben ítelheti meg, hogy vidéke iparának melyik ága, illetőleg foglalkozása merítheti a legnagyobb hasznát a javadalmazás élvezetéből.

Tartózkodunk ezért a qualification részletezésétől, mert meg vagyunk győződve, hogy a tisztelt fiokbizottság javaslat tételében szem előtt fogja tartani az adomány rendeltetését; át lesz hatva annak érzetétől, hogy ezen ren-

Bizva a tisztelt fiokbizottság úgyszeretében, melyet a kiállítás ügyének megindításában örömmel volt alkalmunk tapasztalni, annak a kérésnek adunk kifejezést, szíveskedjék a tisztelt fiokbizottság a fent kelt javadalmazásra alkalmas és érdemes egyéneket javaslatba hozni, és e tekintetbeni javaslatát a tisztelt fiokbizottság által megállapított qualificationális igazolások kapcsán f. é. június 25-éig veltünk tudatni.

A javaslatba hozandókra nézve a magunk részéről részletes qualificationot nem állítunk fel. A szellemi munka és anyagi termelés minden ága képviselése lehet, sőt kívánatos is, hogy legyen, azokban a javaslat-tevő előterjesztésekben, melyekre az országban működő fiokbizottságaink, a jelentékenyebb iparral vagy fejlettebb gazdasági termeléssel bíró municipiumokat ezennel felkérjük.

A tisztelt fiokbizottság legilletékesebben ítelheti meg, hogy vidéke iparának melyik ága, illetőleg foglalkozása merítheti a legnagyobb hasznát a javadalmazás élvezetéből.

Tartózkodunk ezért a qualification részletezésétől, mert meg vagyunk győződve, hogy a tisztelt fiokbizottság javaslat tételében szem előtt fogja tartani az adomány rendeltetését; át lesz hatva annak érzetétől, hogy ezen ren-

Bizva a tisztelt fiokbizottság úgyszeretében, melyet a kiállítás ügyének megindításában örömmel volt alkalmunk tapasztalni, annak a kérésnek adunk kifejezést, szíveskedjék a tisztelt fiokbizottság a fent kelt javadalmazásra alkalmas és érdemes egyéneket javaslatba hozni, és e tekintetbeni javaslatát a tisztelt fiokbizottság által megállapított qualificationális igazolások kapcsán f. é. június 25-éig veltünk tudatni.

A javaslatba hozandókra nézve a magunk részéről részletes qualificationot nem állítunk fel. A szellemi munka és anyagi termelés minden ága képviselése lehet, sőt kívánatos is, hogy legyen, azokban a javaslat-tevő előterjesztésekben, melyekre az országban működő fiokbizottságaink, a jelentékenyebb iparral vagy fejlettebb gazdasági termeléssel bíró municipiumokat ezennel felkérjük.

A tisztelt fiokbizottság legilletékesebben ítelheti meg, hogy vidéke iparának melyik ága, illetőleg foglalkozása merítheti a legnagyobb hasznát a javadalmazás élvezetéből.

Tartózkodunk ezért a qualification részletezésétől, mert meg vagyunk győződve, hogy a tisztelt fiokbizottság javaslat tételében szem előtt fogja tartani az adomány rendeltetését; át lesz hatva annak érzetétől, hogy ezen ren-

Bizva a tisztelt fiokbizottság úgyszeretében, melyet a kiállítás ügyének megindításában örömmel volt alkalmunk tapasztalni, annak a kérésnek adunk kifejezést, szíveskedjék a tisztelt fiokbizottság a fent kelt javadalmazásra alkalmas és érdemes egyéneket javaslatba hozni, és e tekintetbeni javaslatát a tisztelt fiokbizottság által megállapított qualificationális igazolások kapcsán f. é. június 25-éig veltünk tudatni.

A javaslatba hozandókra nézve a magunk részéről részletes qualificationot nem állítunk fel. A szellemi munka és anyagi termelés minden ága képviselése lehet, sőt kívánatos is, hogy legyen, azokban a javaslat-tevő előterjesztésekben, melyekre az országban működő fiokbizottságaink, a jelentékenyebb iparral vagy fejlettebb gazdasági termeléssel bíró municipiumokat ezennel felkérjük.

A tisztelt fiokbizottság legilletékesebben ítelheti meg, hogy vidéke iparának melyik ága, illetőleg foglalkozása merítheti a legnagyobb hasznát a javadalmazás élvezetéből.

Tartózkodunk ezért a qualification részletezésétől, mert meg vagyunk győződve, hogy a tisztelt fiokbizottság javaslat tételében szem előtt fogja tartani az adomány rendeltetését; át lesz hatva annak érzetétől, hogy ezen ren-

Bizva a tisztelt fiokbizottság úgyszeretében, melyet a kiállítás ügyének megindításában örömmel volt alkalmunk tapasztalni, annak a kérésnek adunk kifejezést, szíveskedjék a tisztelt fiokbizottság a fent kelt javadalmazásra alkalmas és érdemes egyéneket javaslatba hozni, és e tekintetbeni javaslatát a tisztelt fiokbizottság által megállapított qualificationális igazolások kapcsán f. é. június 25-éig veltünk tudatni.

deltetésnek csak akkor lesz elég téve, ha az adományban csak oly jóra való törekvő egyének részesülnek, kiknek különben anyagi helyzetük meg nem engedné a Bécsbe való utazást és a kiképzéseket is, alkalmasok is arra, hogy Bécsben a kiállítás színhelyén beható tanulmányokat tegyenek és az emigy szerzett ismereteiket és tapasztalataikat vidékük illetőleg szülővárosuk érdekében lelkiismeretesen felhasználják.

A mennyiben a Bécsbe küldendő tanulmányok és szakmájukba vágó észleleteik eredményét írásba foglalják, a végrehajtó bizottság örömmel venné feljegyzéseik felterjesztését és esetleg alkalmas módon való értékesítést.

A midőn a tisztelt fiokbizottságot a jelen körövényünkben foglaltak teljesítésére, a javaslatot a f. é. június 25-ig való beküldésére, egy nem különben azon bizottsági közeg megnevezésére felszólítanak, kinek a pénzküldemények megküldendők, azzal a megjegyzéssel zárjuk be sorainkat, hogy a fennebb kitett határidő meg nem tartása esetén a tisztelt fiokbizottságnak szánt segélyösszeg rendeltetészerű további kezelésre, a kiállítási alapra száll és közvetlen a végrehajtó bizottság által fog eladományoztatni. — Fogadják a tisztelt fiokbizottság hazafüti tiszteletünk nyilvánítását, melylyel maradtunk.

Budapest, ország-ut 29. sz. 1873. évi június 3-án.

A világiállítási magyar országos bizottmány végrehajtó bizottsága:

Korizimits László,
elnök.

Földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. ministerium.

Körrendelet az ország összes törvényhatóságaihoz.

(Vége.)

Az ily igazolvánnyal alkalmasnak kijelentett tenyészmén a törvény fentebb említett §-a szerint a kisajátítást mentessé válván, ugyancsak mentessékké leendnek azon kanczák is, melyek az esetleges kisajátítás idejéhez legközelebb számítható fedeztetési idény alatt ily ménnel fedeztettek, s e fedeztetésüket tulajdonosaik hiteles fedeztetési jeggyel (bizonyítékkal) igazolni képesek. Az alkalmasoknak nyilvánított mének tulajdonosai (egyének mint községek) felszólítandók és utasítandók, hogy a ménjeik által fedezett kanczák felmentésének érdekében — a hatóságok // alatti idezárt mintának megfelelő fedeztetési jegyeket tartassanak, s a kancza tulajdonosának a fedeztetés után egy ily jegyet kézbesítsenek, feljegyezvén arra minden ismételt fedeztetésnek napját is.

Ezen fedeztetési igazolványok a hatóság által az idezárt minta szerint készítettve, az illető közigazgatási tisztviselő által kézbesítettnek bizonyos számban a méntulajdonosoknak, a kiosztott jegyek száma iránt a tisztviselő által jegyzék vezetettvén.

A fedeztetési igazolvány ha a fedező mén magános tenyésztő tulajdonosa a tulajdonos, annak gazdatisztje vagy megbízottja által, községi ménéknél pedig a bíró vagy helyettese és egy hiteles előjáró által irandó alá, első esetben a tulajdonos tenyésztő tisztje vagy meghatalmazottjának, második esetben pedig a községnak pecsétje levén a jegyre nyomandó, hogy az hitelesnek tekintessék.

Oly esetben ha egyes tenyésztő vagy község a bizottmány esetleg kedvezőtlen ítéletét méne fölött méltányosnak és igazságosnak elismerni vonakodnék, felülvizsgálatot kérvényezhet a földmivelésügyi ministeriumnál, mely esetben az illető közegeit egy ujonnan tartandó szemlére fogja kiküldeni, s a mén alkalmas-sága vagy alkalmatlansága feletti határozatát a hatósággal közlendő.

A mennyiben a hatóság kebelében lótenyésztés ügyi bizottmány szervezve nem volna, a vizsgálatok eszközése érdekében a szomszéd hatósági bizottmány lenne közreműködésre felszólítandó a hatóság elhatározásától függvén egyébként, hogy ez alkalommal kebeléből egy bizottmány alakítását elhatározza, mely bizott-ság szervezetéről jelentése hozzám azonnal beküldendő lenne.

Habár a hadsereg és honvédség löszük-ségletének mozgósítás esetében fedezéséről szóló törvény egy tekintetben némi áldozatot is követel a tenyésztő közönségtől, nem kétkelhetem abban, hogy a hatóság fel fogja ismerni mindazon előnyöket is, melyeket a törvény lótenyésztési ügyünk fejlesztésére részint követe részint közvetlenül gyakorol.

Megemlítve azt, hogy ugyanazon tenyésztő közönség, mely a hadsereg szükségletére megkívántató lovakat eddigelé kereskedők útján nevezetes anyagi hátrány mellett állította ki, ezen törvény szelleme szerint minden közbejárás nélkül közvetlenül teljes értékben adhatja lovát át ugyanazon célra, ki kell még emelnem főképp azt is, hogy országos lótenyésztésünk nagyobb lendületet semmi által nem nyervehetett volna mint nyerevnd a törvény azon intézkedése folytán, mely az alkalmas méneket és az ezek által fedezett kanczákat az állattól menteseknek nyilvánítván, ez által eddigelé nagy számban volt közönyös tenyésztőinket mintegy arra utalja, hogy a tenyésztésükhöz kiszemelt mént megválasszák, községeinket pedig arra készíteti hogy birtokukban csak oly mént tartsanak meg, melynek használhatósága a kancza anyagát a kisajátítástól annak sarját pd. a tenyésztés ügyére oly károsan hatott alkathibáktól biztosítsa.

Ezen törvény intézkedése által lévén eleje véve a tenyésztés rendszeretlen és meggon-dolatlan kezelésének lehet reményünk az iránt,

hogy a nagyobb birtoku magánosoknál létező alkalmas apalovak, és az álladalom által tartott kincstári mének számát rövid pár év mulva jelentékeny mennyiségű alkalmas községi és magán mén szaporítván, lótenyésztésünk a régen várt s úgy éghajlati mint gazdasági viszonyaink folytán is reménytelhető virágzásnak induland.

Ép ezért meg vagyok győződve, hogy a hatóság a törvény elkerülhellen szükségét belátva, annak tenyésztésünk érdekében szolgáló célzatait is méltányolja, s mindent el fog követni, hogy a törvény annak idejében pontos keresztülvitele mellett az azzal a lótenyésztés előnyére szolgáló kedvezmények valódi hasznosítására a kellő lépések azonnal és intenció-nak megfelelőleg fogantatassanak.

Felkérem a hatóságot hogy e rendeletm foganatosításának kezdeményezése folyama és befejezéséről időszakonként tüzetesen és kimerítően értesítsen.

Budapest, 1873. május 9-én.

Zichy.

A rozsdá.

Több laphan olvastunk már a rozsdáról, azon rozsdáról t. i., mely a gabonában oly sok kárt okoz. Most elérkezettnek vélvén az időt a rozsdáról szólni, ime adjuk a következő cikket.

A földmivelésnek annyi mindenféle ismert és ismeretlen ellenségei vannak, hogy a mag bevetésétől kezdve a tenyésztés befejezéséig csaknem minden héten más-más alakban vagy megküzdnie kell azokkal, vagy legalább ag-gódní kénytelen az eredmény felett. Ha az elemek nagyobb csapástól megkímélik a veteményt, akkor rendszeren előállnak a számtalan rovar ellenségei, vagy a növényvilágtól a buzamoly, penész, lisztharmat, üszög, rozsdá, s több efféle. Már ismerjük a buzarozsdá kártékony hatását a termésre nézve és miután az idej késői derek és hideg eszözés folytán újra igen nagy mértékben mutatkozik buzarvetéseinkben a rozsdá, tehát azt hisszük, jó szolgálatot teszünk gazdátársainknak, ha aggodalmaik némi eloszlatására elmondjuk, hogy a tudományos vizsgálódás ez irányban minő felfedezéseket tett. A rozsdá, vagy penész, oly sejtes viráglaton növény, mint a gomba, de életmódjára nézve közelebb áll az állat-, mint a növényhez, miután légzési szervezetén élelyt vesz föl, és szénsavnyit lehel ki, továbbá ebben is, mint a husban, sok lény van, azon-kívül van benne egy sajátos anyag, mely az állati anyaghoz közeli atyafiságra mutat.

Minden ily előző növény, akár penész-, gomba-, vagy rozsdának nevezük, azon testből veszi táplálékát, melyen tartózkodik, ezen penész magvakat, roppant kicsinyeségük miatt még nagyító üvegen át sem lehet fölfedezni, és bár mindenkor és mindenhol léteznek, de csak akkor fejlődhetnek ki, ha tengeletökre az időjárás kedvező, például őszszel vagy tavaszszal, sőt még a nyár elején is, ha az időjárás kedvező, például őszszel vagy tavaszszal, sőt még a nyár elején is, az őszszel megjelent rozsdának semmi rozsz következménye nem szokott lenni, ha tavaszkor mutatkozik, addig, mielőtt a buza szárbá ment volna, tehát még a leveleken van és a száron lévő felhámot nem támadja meg, szinte nem ártalmas, habár a buza szímet vörös sárgára változtatja is ellenben legveszélyesebb, ha május végén, vagy június elején mutatkozik, mert akkor már, a hűvös, nedves és felleges idő soká tart, a száron át felkúszik a buza kalászaiig és a mag kifejlődését akadályozza, azon szemet pedig, melyet megtámadhat, üszöggé változtatja át, és így a termésben tetemes kárt okoz, ha azonban, mielőtt a kalászt megtámadhatta volna, tiszta meleg idő áll be, ez a netán okozott kárt is helyre hozza. Általában az tapasztalattól, hogy minél melegebb és elevenítőbb a nap sugara, annál gyorsabban elüzi a rozsdát, és a növény sárga beteges kinézését csakhamar erőteljes zöldde változtatja át.

Igy fejtegetik ezt a kérdést a tudósok, mi pedig hozzá tehetjük a tapasztalásból, hogy a száron és leveleken lévő rozsdá nem rontja el még a szalmatakaromány értékét sem, és így ha időjárás száraz megre fordul, és feltéve, hogy május végén nem lesznek oly zordon, hideg esős idők, mint a mult években voltak, a most mutatkozó rozsdá még nem fog tetemes kárt okozni vetéseinkben.

HIRHARANG.

* Folyó évi június 16-án reggeli 9 órára Nagy-Becskerekén megyei közgyűlés levén hirdette, mely alkalommal egy megyei al-ügyész, egy alszámvevő, öt orvos, két állatorvos, és nyolcz szülész nő fog választani, mindezeket megelőzőleg pedig tárgyalás alá kerülend a magas belügyministeriumnak a megyei költségvetést megállapító intévénye is; erről a megyei bizottmánynak Deák-párti tagjai ezenel értesítetnek; és minthogy a párt a közgyűlés előtti napon, vagyis június 15-én délután 5 órakor Nagy-Becskerekén szokott helyiségeiben értekezletet tartand, sziveskedjenek mentől számosabban a közgyűlésre akkép megjelenni hogy az értekezletben is részt vehessenek.

Elleméren, 1873. évi június 5-én. Dániel János, elnök.

* A bánati ág. hitv. evang. esperesség f. évi június 18. és 19-ik napjain tartandja rendes közgyűlést Temesvárott az evang. templomban. A rendes esperességi gyűlés megelőzőleg, június 18-án reggeli 10 órakor gyámintézeti isteni tisztelet fog tartatni, mely alkalommal T. Moczkovcsák János Tivadar, n.-becskereki lelkész fog szónokolni. Az isteni tisztelet után következik a rendes gyámintézeti gyűlés, melyen az utolsó évben befolyt szereladományok a szűkölködő egyházak közt kiosztatni fognak.

Egyik főtárgya ezen gyűlésnek azon kérdés leend: vajlon a mi magyarhoni evang. gyámintézetünk a hasonczélu és áldott működésű némethoni Gusztáv Adolf egyetlet egybeolvassz-tassék-e vagy sem? A Junius 19-én tartandó esperességi gyűlés elé szinte néhány igen fontos egyházi és iskolai kérdés fog eldöntés végett terjesztetni. A midőn erről kivált a protestans közönséget értesítjük, egyszersmind ígérjük, hogy mindkét gyűlés lefolyásáról s nevezetesebb intézkedéseiről annak idejében a tisztelt közönséget tudósítani fogjuk. Addig is azt kívánjuk, hogy hazai evang. egyházunk, bánati megyé-jének tanácskozásait a kívánt siker és áldás koronázza!

M. K.

* Ajánljuk a kiseddóvó javára e folyó hó 14-én rendezendő nyári mulatságot a közönség figyelmébe. Hogy e jótékony célu mulatság létre jön, ez derék városi kapitányunk érdeme.

* Aradácson a himlő járvány mint értesülünk nagyban uralkodik. — Az intézkedések megtették, hogy a járvány tovább terjedése meggátolassék.

* Elleméren egy egész tolvajbandának jötték nyomára. Az egészben az a legszebb, hogy a t. companiában a másod bíró is szerepel mint orgazda.

* A repczét mindenféle javában vagják, de a hozzá kötött reményeknek nem felel meg, a mennyiben igen rozsol fizet. A buzába bele esett rozsdá, már a magba is belevette magát. Képzhetni gazdáink aggodalmát.

* Török Becséről a tanító urak egy nyilatkozatot küldöttekbe hozzánk, a melyben ök Steinbach — másod tanfelügyelő urnak bizalmat szavaznak. Nekünk a beküldött nyilatkozat — ellen nincs semmi kifogásunk sőt épen örülni fogunk rajta, ha hallani fogjuk hogy a másod tanfelügyelő úr meg fog tudni felelni hivatásának.

* Mint értesülünk, Beodrán e napokban havazni kezdett. — Városunkban is valóságos hideg őszi napok jártak.

* A versecz-vidéki szőlők nemcsak a dér miatt szenvedtek, hanem biztos hireink szerint most meg a hernyók sajátos faja, melyet mezőgazdáink eddig még nem észleltek, pusztítja a szőlő-tőkék leveleit csak úgy, mint ezt az elszaporodott hernyók a fák leveleivel teszik. Ezen új calamitás a szüreti kilátásokat természetesen még jóval alább szállította.

* A „Temesi lapok“ban olvassuk hogy: (Hagyd abba a szivarozást!) Az már mégis sok, mennyit kell vesződnünk mostani szivarainkkal, míg azokat valahogy nagy nehezen elpörkölhetjük. Mindegy, olcsó vagy drága, dudorodott vagy szögletes, amilyenekhez válogatás közben hozzájuthatunk, nagy szerencse, ha csak annyit mondhatni rólok, hogy jól szelelnek. Izról szó sincs, de annál több a büz. Legtöbb esetben elakad lélekzeted és elkábul fejed, míg egy horsos áron vásárolt speciessel elbántal. Zsörtölödhetel, a mint teszik, a bajon nincs, ki segítsen. Összességűrtött saját természetnyü dohányleveleinket külföldön szíj-ak el, s kétszer se mondom, hogyha valamely eltévedt „porezza“-nak vagy „monte-christo“-nak akadhat sz nyomára, épen úgy jársz vele, mint más egyéb portekáikkal, melyeket csak azért vittek ki az országból, hogy visszakerülvén, idegen néven, itthon drága pénzen megvásoroljad. Már minthogy az általános panaszra épen senki sem hederit, leg-jobb lesz, ha az okos tanácsot elfogadod s abba hagyd a szivarozást.

* (Rendelt valamennyi törvényhatóságnak.) A magyar határőrök szervezésére kiküldött kir. biztosnak f. é. ápril 25-én 2870. sz. alatt kelt jelentése szerint Dobricza községnak pénz-tára f. é. márczius 28—30-án 252 ft. 85 kr. erejéig meglópatott, s ezen lapos valószínűleg azon idő óta megszökött Njag Sofroni köz-ségi segédjegyző által követeltet el. Felhivatik emnélfogva a törvényhatóság, hogy nevezetlet a lenn irt személyleírás alapján hatósága területén a legszigorubbán nyomoztatván, az eredményről siker esetén ide jelentést tegyen. — Személyleírása: vezeték- és keresztnéve Njag Sofroni, születés helye Dobricza (Magyar bánát), kora: körülbelül 28. éves, állapota: nőtlen, testalkata: kicsiny gyenge, szemei: szürkék, — rövid látó, orra: közép nagyságu, haja barna, szakállá: megszököése előtt majd teljes, majd pófa szakállat viselt, öltözete: csinos, polgáris, beszél németül, szerbül és románul, különös ismertetőjel rendszeren szemüveget visel, foglal-kozása: utóbbi időben Dobricza községnben segédjegyző, előbb pedig a 29-ik gyalog sor-ezredben rangvesztett őrmester.

* Mint Szilácsról értesülünk, ott a fürdő idényre már is tömegesen érkeznek a lakás megrendelések; már is több grófi család idözik ott. Az időjárás kissé hátráltatta a vendégeket az élvé vidék és hasznos fürdő teljes élvezetében.

* (Egy, a ki nem volt goromba.) Bécsben a következő kedélyes történet képezi a köz-beszéd tárgyát: A két koronaherczeg, u. m. Rudolf és új barátja Frigyes Vilmos, gr. Latour és több udvari főur kíséretében Kahlenbergre rándultak; visszatértükben a vezetők egyike azon indítványt tette, hogy egy, a másiknál kevésbé járt utra csapjanak át, mely gyönyörű tájékon vonul keresztül. A vezető folyton elől ment, míg egy kapás-házhoz nem érték, melynek udvarán vezetett az ut keresztül; az udvar sövénynyel volt bekerítve s az ajtó be volt zárva, a kapás pedig benn az udvarban állott. „Nyissa ki kend“ így szólta meg őt a vezető — „át akarunk menni.“ — „Aból ugyan nem eszünk, itt senkinek semmi keresni valója, jó lesz ismét odább kotródní“ volt a kapás felelete. Latour gróf hallotta a választ s közelebb jöve

hallkan sugá oda: „De nyissa ki, a koronaherczeg akar itt keresztül menni.“ — „Az nekem mindegy, koronaherczeg vagy nem koronaherczeg, itt én magam vagyok az úr, s én nem ereszték át senkit, s a mit én mondok, az azután áll.“ Belátták mindnyájan, hogy ezzel az emberrel nem boldogulnak, más utra tértek tehát, melyen hazamehettek. Öt perczellet később a kapás elbeszélte e történetet egy szomszédjának, ki neki azonban kemény szemre-hányásokat tett. „Igazad van koma“ mondá jó-zanabb okoskodással — bolond dolog biz e, csak az vigasztal, hogy legalább nem voltam goromba.“

* (Egy báró elfogatása.) Gradenstein Ferencz báró a „Hand in Hand“ című hetilap kiadótulajdonosa és a „Correspondenz für Politik und Volkswirtschaft“ szerkesztője Bécsben elfogattatott. — Ez elfogatás oka a következő: Gradenstein báró többet költött, mint a mennyit vállalatai jövedelmekből és azért nemcsak pénzcikarásokra vetemedett, hanem oly cselekedeteket is követelt el, melyek által a büntető törvénykönyvvel jutott összeütközésbe. Ugyanis a bécsi magán- és köztintezetek nevére elismervényeket hamisított, melyek értelmében bizonyos összegek fejében áróbb hirtel és hirdetések lett volna köteles lapjaiba fölvenni. Ez iratokat elzalogosította, de igen ügyesen járt el, mert a kiváltás idején már másutt zalogosított el hasonló iratokat és kötelezettségeinek eleget tett. Azonban az ily módon fölveté adósságok oly magasra rugtak, hogy többé nem volt képes a műtétet folytatni és így családja kiderült. A báró ez uton 47000 frntnyi adósságot csinált. Lakásán a hamisított kötvények és pénz-intézeti bélyegek nagy számban találtak.

A torontalmegyei takaré- és hitelbank 1873. évi májushavi Forgalom-kimutatása.

I. Takarékpénztári betételek.

Allásuk 1873. évi ápril végével	ft. 557415-12
Betételek május hóban	ft. 26470-56
Összesen	ft. 583885-68
Visszaítetések május hóban	ft. 17378-38
Allásuk május végével	ft. 566507-30

II. Folyó számlai üzlet.

Szenvedőleges egyenleg ápril végével	ft. 57798-88
Bevétel május hóban	ft. 3328-58
Összesen	ft. 61127-46
Kiadás 1873. május hóban	ft. 11431-53
Szenvedőleges egyenleg május végével	ft. 49695-93

III. Betéti levelek.

Allásuk 1873. ápril végével	ft. 33261-83
Betételek május hóban	ft. 10650-—
Összesen	ft. 43911-83
Visszaítetések május hóban	ft. 7000-—
Allásuk 1873. május végével	ft. 36911-83

IV. Leszámitolási üzlet.

Bankváltók. A tárcza állása ápril végével	ft. 512719-39
Leszámitolt váltók májusban	ft. 172857-09
Összesen	ft. 685576-48
Visszaít. váltók május hóban	ft. 135105-19
A tárcza állása 1873. május végével	ft. 550471-29

V. Leszámitolási üzlet.

Hitelegylet. A tárcza állása ápril végével	ft. 85680-—
Leszámitolt váltók május hóban	ft. 18974-—
Összesen	ft. 104654-—
Visszaítetett váltók május hóban	ft. 21895-—
A tárcza állása 1873. május végével	ft. 82759-—

VI. Előlegek.

Értékpapírokra. Allásuk ápril végével	ft. 39639-75
Adott előlegek május hóban	ft. 1527-—
Összesen	ft. 41166-75
Visszaít. előlegek május hóban	ft. 756-30
Allásuk 1873. május végével	ft. 40410-45

VII. Előlegek zálogokra.

Allásuk 1873. ápril végével	ft. 15709-85
Adott előlegek májusban	ft. 1447-70
Összesen	ft. 17157-55
Visszaít. előlegek május hóban	ft. 1380-50
Allásuk 1873. május végével	ft. 15777-05

VIII. Ingatlan kölcsönök.

Allásuk 1873. ápril végével	ft. 77317-82
Visszaít. kölcsönök május hóban	ft. 688-12
Allásuk 1873. május végével	ft. 76629-70

IX. Pénz-forgalom.

Pénztárkészlet 1873. ápril végével	ft. 31496-29
Készpénz bevételek 1873. május hóban	ft. 164755-57
Összesen	ft. 196251-86
Készpénz kiadások május hóban	ft. 192241-02
Készpénz egyenleg 1873. május végével	ft. 4010-84

TÖRVÉNYTEREM.

1873-ik évi június 14-én a nagy-becskereki e. f. kir. törvényszéknek nyilvános ülésében következő perek fognak előadatni:

- Előadó: SZALAY IMRE kir. tszéki bíró.
4537. sz. polg. ex 1872. — Quint Mátyásnak kiskorú Quint Katalin és gyámja ellen, a szent-györgyi 190. sz. a. felvett özves ingatlanok birtoka iránti pere.
6114. sz. polg. ex 1872. — Quint Magdolna, férjzett Kandler és érdektársainak kiskorú Quint Katalin és gyámja ellen, a szent-györgyi 190. sz. a. felvett fekvőség 1/3-dának örökségből megítélésé továbbá birtok kiadása és haszon élvezet megtérítésé iránti pere.
1591. sz. polg. ex 1873. — Kopka Pálnak Györgyevits István ellen, 105 ft. oszt. ért. tőke és jár. iránti pere.
2905. sz. polg. ex 1873. — Olla Helenának Kondán Lázár és társai ellen, a szárcsai 159. sz. ház fele-résznének közöstudajdoni jogszimból tulajdonosa és birtokába megítélésé iránti pere.
- Előadó: DR. DUKA LÁSZLÓ kir. tszéki bíró.
5148. sz. polg. ex 1872. — Özv. Danikov, jelenleg férjzett Berberszky Christina, és Danikov, férjzett Krtvanszky Milkának Danikov Zsiva és Jozca elleni pere közönség megszüntetésé iránt.
6200. sz. polg. ex 1872. — Beil, férj. Kern Zeuzsannának, Kern Miklós ellen, hozomány kiadása iránti pere.

